

Respons

Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen – oppdatering

- Utvikling og endring i konfliktmønster og konfliktnivå etter november 2017

Bakgrunn

I november 2017 publiserte Landinfo (Landinfo 2017) et temanotat om sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen.¹ Notatet gir en utførlig beskrivelse av konfliktmønster og konfliktnivå i regionen og dens fire provinser, blant annet med henblikk på hvordan sikkerhetssituasjonen påvirker sivilbefolkningen.

Denne responsen bygger på ovennevnte temanotat, og gir en kortfattet redegjørelse for utvikling og eventuelle endringer i sikkerhetssituasjonen i regionen fra desember 2017 til publiseringsdato. Responsen bygger blant annet på informasjon fra nyhetsmedier, nasjonale og internasjonale organisasjoner som er til stede i Afghanistan, tenketanker og forskere.

United Nations Assistance Mission to Afghanistan (UNAMA) rapporterer særskilt om sikkerhetssituasjonen for sivilbefolkningen, og deres informasjon danner et viktig grunnlag for responsen. Det presenteres også tall og informasjon om internt fordrevne som følge av konflikten i regionen.

Når det gjelder utfordringer knyttet til kildetilfang og rapportering om sikkerhetssituasjonen i Afghanistan, vises det i sin helhet til redegjørelsen som er gitt i temanotatet av november 2017.

Utvikling i sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen

Konfliktnivået i den sørøstlige regionen varierer provinsene i mellom, der hovedskillet går mellom Ghazni-provinsen og provinsene Khost, Paktya og Paktika – også kalt Loya Paktya. Ghazni-provinsen har i flere år vært den mest urolige provinsen i den sørøstlige regionen. Ifølge en velinformert internasjonal organisasjon var konfliktnivået i Ghazni i 2017 fortsatt markant høyere enn i de øvrige provinsene i regionen. Mens flest antall sikkerhetshendelser – i overkant

¹ For en oversikt over Afghanistans regioner og provinser, se OCHAs (2014) kart her:

https://www.humanitarianresponse.info/sites/www.humanitarianresponse.info/files/afg_administrative_divisions_201401JAN02_A0_low_res.pdf.

av 1400 – ble registrert i Ghazni-provinsen, ble det i Paktika-provinsen registrert færrest; om lag 500 hendelser (internasjonal organisasjon, e-post 2018).

Konflikten i den sørøstlige regionen som helhet kjennetegnes av væpnede sammenstøt, og bakkekamper utgjorde om lag 64 prosent av de registrerte sikkerhetshendelsene i 2017. Asymmetrisk krigføring – blant annet ved selvmordsaksjoner og bruken av IEDer – har vært hyppig benyttet i 2017, spesielt i Loya Paktya. Konfliktbildet preges også av at afghanske og internasjonale styrker utfører luftangrep (internasjonal organisasjon, e-post 2018).

Den ledende opprørsgruppen i den sørøstlige regionen er Taliban, men Haqqani-nettverket er også tilstede, spesielt i Loya Paktya. Det foreligger videre rapporter om at pakistanske grupperinger oppholder seg i grensetraktene mellom Afghanistan og Pakistan, spesielt i Paktika-provinsen. Nyhetsmedier melder ved enkelte anledninger om tilstedeværelse av Daesh² i regionen. Landinfo er ikke kjent med at etterrettelige kilder har rapportert om Daesh-aksjoner verken i 2017 eller første kvartal av 2018.

I første kvartal av 2018 har det vært en spent situasjon i regionens områder som grenser til Pakistan. Tre av regionens fire provinser – Khost, Paktika og Paktya – grenser til Pakistan. Denne grensen betraktes som internasjonal grense av Pakistan, men Afghanistan anerkjenner den ikke.³ I 2017 startet Pakistan å bygge et grensegjerde, angivelig for å øke landets sikkerhet. Dette førte til kraftige reaksjoner fra afghanske side, fordi et grensegjerde vil ha betydelig innvirkning på folks dagligliv, hvis stammetilhørighet og lokalsamfunn går på tvers av grensen. Pakistan har fortsatt med byggeprosjektet, og i provinsene Khost og Paktya har dette ført til sammenstøt mellom afghanske og pakistanske grensesoldater/politi. Sammenstøtene skal også skyldes angivelige krenkelser av grensen fra pakistansk hold (Omari & Ghubar 2018; RFE/RL 2018).

Mens konvensjonell krigføring forårsaket majoriteten av regionens registrerte sikkerhetshendelser i 2017, var det kun i én provins – Ghazni-provinsen – at bakkekamper var hovedårsak til de sivile ofrene. I Loya Paktya var det asymmetrisk krigføring som forårsaket flest sivile ofre; der selvmords- og komplekse angrep var hovedårsak i Paktya-provinsen mens IEDer (improvised explosive device) forårsaket flest sivile ofre i provinsene Khost og Paktika (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67). Til tross for at konfliktnivået i Ghazni var markant høyere, ble det i 2017 dokumentert flere sivile ofre i Paktya-provinsen enn i Ghazni, som følge av konfliktrelatert vold. Årsaken er sannsynligvis selvmords- og komplekse angrep utført i Paktya, der mange sivile ble drept og skadet.

Ghazni

I all hovedsak er konfliktmønsteret i Ghazni-provinsen, slik det beskrives i temanotatet av 27. november 2017 (Landinfo 2017), fortsatt gjeldende. Landinfo er ikke kjent med informasjon som tilsier noen vesentlig endringer.

² Islamic State in Iraq and the Levant - Khorasan Province (ISIL-KP), Islamic State Khorasan Province (ISKP) og Daesh er alle navn ulike kilder benytter på bevegelsen. I Afghanistan brukes hovedsakelig det arabiske akronymet Daesh. Det blir også benyttet gjennomgående i denne responsen.

³ Grensen er også kjent som Durrand-linjen.

Konfliktmønster og konfliktnivå

Ghazni-provinsen har i flere år vært regnet som en av de mest urolige provinsene i Afghanistan. Konfliktnivået i provinsen er fortsatt høyt, og ifølge en internasjonal organisasjon (e-post 2018) er Ghazni en av syv provinser som i 2017 hadde flest registrerte sikkerhetshendelser. Av de registrerte sikkerhetshendelsene, utgjorde bakkekamper rundt 78 prosent. IEDer benyttes også, og representerer over 14 prosent av de registrerte hendelsene.

I tråd med det etablerte mønsteret, er det stor variasjon i sikkerhetssituasjonen og konfliktnivået innad i Ghazni-provinsen. Fra begynnelsen av desember 2017 og til og med mars 2018 ble det registrert flest sikkerhetshendelser i distriktene Andar og Ghazni, Qarabagh og Dih Yak, med beliggenhet øst og sentralt i provinsen. I samme periode har det ikke blitt registrert sikkerhetshendelser i de vestlige og hazaradominerte distriktene Jaghori, Mailstan og Nawur. Tradisjonelt er det også svært få sikkerhetshendelser i det Taliban-kontrollerte Nawa-distriktet helt sør i provinsen (internasjonal kilde, e-post 2018).

I begynnelsen av januar 2018 skal Daesh angivelig ha distribuert såkalte nattbrev i Qarabah-distriktet i Ghazni-provinsen. I brevet uttrykte Daesh trusler mot dem som bistår Taliban. Tilstedeværelsen av Daesh i Ghazni-provinsen har blitt avvist av både afghanske sikkerhetsstyrker og Taliban (som sitert i Maftoon 2018f).

I mars 2018 ble det meldt at mobilnettverket var stengt på nattestid i alle provinsens 19 distrikter, med unntak av Nawur, Malistan, Ajristan, Jaghori og Ghazni. Ifølge en talsmann for myndighetene har Taliban krevd at mobilnettverkene skal slå av signalene, fordi de forsøker å hindre å bli mål for luftangrep fra afghanske sikkerhetsstyrker (ANSF), som benytter seg av mobilsignaler for å lokalisere Taliban (Maftoon 2018c).⁴

I mars 2018 ble det videre meldt om sammenstøt mellom en hazara-stamme og en pashtunsk stamme i Qarabagh-distriktet. Konflikten eskalerte til væpnede sammenstøt, der sivile ble drept og kidnappet. Konflikten omhandlet i utgangspunktet tilgang til jord og vann, og var ikke en etnisk konflikt (Maftoon 2018a, b, e).

Den 12. april 2018 ble det meldt at Taliban angrep distriktssenteret i Khawaja Omari, som omtales som «[...] one of the most secure regions of Ghazni-province» (Ghubar 2018). Flere personer ble drept, inkludert distriktsguvernøren. Afghanske sikkerhetsstyrker svarte med luftangrep. Taliban hevdet at de hadde tatt kontroll over distriktssentret, men dette ble benektet av lokale politimyndigheter (Roggio 2018; TOLONews 2018b).

Sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold

I andre halvår av 2017 dokumenterte UNAMA 188 sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold i Ghazni-provinsen, hvorav 74 ble drept og 114 skadet. Dette er en nedgang i antall sivile ofre sammenliknet med første halvår av 2017, hvor 65 personer ble registrert drept og 100 skadd; totalt 165 sivile ofre (UNAMA & OHCHR 2017, s. 73; 2018, s. 67).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 353 sivile ofre i Ghazni-provinsen, hvorav 139 ble drept og 214 skadd. Dette representerte en nedgang på 11 prosent sammenliknet med 2016. Ghazni er blant de elleve provinsene i landet som har det høyeste antallet sivile ofre. Bakkekamper

⁴ Lokale uttalte (som sitert i Maftoon 2018c) at mobilnettverket var nede på nettene, det vil si i tidsperioden da det pågår kamper, mens på dagtid når det er fravær av kamper, er mobilnettverket igjen tilgjengelig.

forårsaket flest sivile ofre i provinsen, etterfulgt av IEDer og målrettede drap (UNAMA & OHCHR 2018, s. 22, 67).

Internt fordrevne

Ifølge FNs kontor for koordinering av humanitære aktiviteter (OCHA) ble 371 personer fordrevet fra hjemmene sine i Ghazni-provinsen i perioden fra 1. desember 2017 til og med 15. april 2018. Det ble registrert fordrevne fra distriktene Andar (140), Qarabagh (98), Waghaz (56) og Jaghatu (77) (OCHA 2018). De internt fordrevne tok alle opphold internt i provinsen; i Ghazni-distriktet. I tillegg mottok Ghazni-distriktet 84 fordrevne fra Khaz Uruzgan-distriktet i Uruzgan-provinsen (OCHA 2018).

Khost

Som beskrevet i temanotatet av november 2107, fortoner konfliktmønsteret i Khost-provinsen seg noe ulikt fra de øvrige provinsene i den sørøstlige regionen. Slik er det fortsatt, og Khost preges av mer provaktive afghanske sikkerhetsstyrker enn i de øvrige provinsene, samt opprørernes hyppige bruk av asymmetrisk krigføring.

I første halvdel av 2017 ble Khost-provinsen rammet av fire selvmordsangrep, og slike angrep forårsaket flest sivile ofre i provinsen de første seks månedene av 2017 (Landinfo 2017). Fra slutten av mai 2017 og frem til midten av april 2018 har det, så langt Landinfo er kjent med, ikke blitt gjennomført noen selvmordsangrep i Khost.

Konfliktmønster og konfliktnivå

Konfliktnivået i Khost-provinsen har vært lavere enn i provinsene Ghazni og Paktya. Opprørerne benyttet hovedsakelig IEDer som angrepsmetode, som utgjør over 52 prosent av de registrerte hendelsene. Bakkekamper representerte rundt 25 prosent av de registrerte hendelsene, hvilket var en betydelig lavere andel enn i de øvrige provinsene i regionen (internasjonal organisasjon, e-post 2018).

Det er for tidlig å fastslå en ny trend i konfliktmønsteret, men 2018 har så langt vært preget av at opprørerne har gjennomført målrettede drap i Khost-distriktet, spesielt i provinshovedstaden Khost by. Selv om målrettede drap har vært en anvendt angrepsmetode i provinsen som helhet, har dette sjeldent vært brukt i Khost-distriktet. I 2014 ble det registrert seks slike drap, mens det ble registrert ett i hvert av årene 2015, 2016 og 2017. Fra januar og frem til slutten av mars 2018 har det blitt registrert ni målrettede drap i Khost-distriktet, åtte av dem i mars 2018. Majoriteten av ofrene har vært personell innen afghanske sikkerhetsstyrker samt personer med tilknytning til afghanske myndigheter. Drapene har vært gjennomført både ved direkte angrep og IED-detonasjoner (Stanikzai, Haroon, Maftoon & Wesal 2018; internasjonal kilde, e-post 2018).

Første kvartal av 2018 har vært preget av operasjoner utført av proaktive afghanske sikkerhetsstyrker. Både ANSF og spesialstyrken Khost Protection Force (KPF) har holdt et høyt operasjonelt tempo, og flere offensive operasjoner har blitt gjennomført i provinsen, blant annet i områder kjent som opprørernes «safe havens». Aksjonene som er gjennomført, blant annet i distriktene Musakhel, Nadirshahkot, Terazayi (Ali Sher) og Sabari, har resultert i arrestasjoner og tap på opprørssiden. Afghanske sikkerhetsstyrker har ved flere anledninger avdekket og

konfiskert kjøretøy med eksplosiver, og har med dette lyktes i å avverge flere angrep (Khaama Press 2018b, c; Haroon 2018a, b).

Men afghanske sikkerhetsstyrkers aktivitetsnivå og militære operasjoner genererer også spenninger i lokalsamfunnet. Lokalbefolkningen har hevdet at sivile har blitt drept i områder hvor operasjoner har blitt gjennomført, og sivile har arrangert protestaksjoner mot myndighetene (Haroon 2018c, d).

Camp Chapman i Khost-distriktet stasjonere både KPF og internasjonale styrker. I første kvartal av 2018 har det vært flere angrep med eksplosiver rettet mot basen. Opprørernes modus operandi har vært å skyte med eksplosiver mot patruljene og konvoiene som normalt forlater basen på morgenen. Slike angrep utføres ofte stor med unøyaktighet og lite treffsikkerhet, og sivile kan rammes utilsiktet (internasjonal kilde, e-post 2018).

I provinsens grensedistrikter mot Pakistan er det som nevnt en spent situasjon. Den 15. april 2018 ble det meldt om sammenstøt på tre ulike steder i Jajimaydan-distriktet.⁵ Ifølge afghanske talsmenn krysset pakistanske paramilitære tropper grensen og tok seg inn i Afghanistan. Pakistan avviste dette. Begge landene hevdet at den andre parten startet sammenstøtene (RFE/RL 2018; Omari & Ghubar 2018).

Sivile ofre som følge av konflikterelatert vold

I andre halvår av 2017 dokumenterte UNAMA 77 sivile ofre som følge av konflikterelatert vold i Khost-provinsen, hvorav 19 drept og 58 skadde. Sammenliknet med første halvår av 2017, var det i andre halvår en nedgang i antall sivile ofre fra 104 til 77 (UNAMA & OHCHR 2017, s. 73; 2018, s. 67).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 181 sivile ofre i Khost-provinsen, hvorav 41 ble drept og 140 skadet. Dette representerte en økning på 21 prosent sammenliknet med 2016 (UNAMA & OHCHR 2017, s. 34; 2018, s. 67).

Mens det i første halvår 2017 var selvmords- og komplekse angrep som forårsaket flest sivile ofre (fem drept og 30 skadde) i Khost-provinsen, var det IEDer som forårsaket flest sivile ofre i provinsen året sett under ett, etterfulgt av målrettede drap og selvmords- og komplekse angrep. Det har ikke blitt registrert noen selvmords- og komplekse angrep i provinsen etter mai 2017 (UNAMA & OHCHR 2017, s. 34; 2018, s. 67).

Internt fordrevne

Ifølge OCHA ble 91 personer fordrevet fra hjemmene sine i Khost-provinsen i perioden fra 1. desember 2017 til og med 15. april 2018. Det ble registrert fordrevne fra distriktene Terezayi- (35), Spera (35) og Sabari (21). Alle tok opphold internt i provinsen, i Khost-distriktet (OCHA 2018).

Khost-provinsen har også mottatt internt fordrevne fra naboprovinsene Paktya og Paktika samt Logar. Fra Paktya-provinsen har det blitt registrert til sammen 210 personer; fra distriktene Sayedkaram (105) og Janikhel (105). Fra Paktika-provinsen har det blitt registrert 140 personer

⁵ I artikkelen brukes stedsnavnet Zazi Maydan.

fra Urgun-distriktet. Fra Logar-provinsen har det blitt registrert til sammen 54 personer; fra distriktene Charkh (35) og fra Mohammad Agha (19).

Paktya

Som temanotatet av november 2017 beskriver, har det over tid vært høy tilstedeværelse av opprørere i Paktya-provinsen (Landinfo 2017). Slik er det fortsatt, og Taliban er den ledende aktøren på opprørssiden. Men Mansur-nettverket,⁶ en grupperinger med bånd til både Taliban og Haqqani-nettverket, skal ha fått økt tilslutning, dette gjelder spesielt i Zurmat-distriktet (internasjonal kilde, e-post 2018).

Konfliktmønster og konfliktnivå

Frem til 2017 var selvmords- og komplekse angrep en relativt lite brukt angrepsmetode i Paktya, men i 2017 ble det registrert åtte selvmords- og komplekse angrep i provinsen. Brorparten av angrepene fant sted i provinshovedstaden Gardez by. I 2017 ble det til sammen registrert betydelig færre sikkerhetshendelser i Paktya-provinsen enn i Ghazni-provinsen, men sivile ble hardere rammet av konflikterelatert vold i Paktya enn i Ghazni. Dette har sammenheng med selvmords- og komplekse angrep som forårsaket mange sivile ofre (UNAMA & OHCHR 2018, s. 3, 67 internasjonal organisasjon, e-post 2018). Så langt Landinfo er kjent med, har det ikke blitt registrert noen selvmords- og komplekse angrep i Paktya-provinsen etter at forrige temanotat ble publisert (internasjonal organisasjon, e-post 2018).

Brorparten av registrerte sikkerhetshendelser i Paktya-provinsen i 2017 var bakkekamper, med en andel på i overkant av 60 prosent (internasjonal organisasjon, e-post 2018). Konfliktmønsteret er preget av småskala-kamper. Slike kamper blir kun av og til gjenstand for oppmerksomhet i media. Dette har også vært tilfellet i Paktya, og analytiker ved Afghanistan Analysts Network (AAN) Thomas Ruttig påpeker at kampene i provinsen i svært mange tilfeller har blitt underrapportert i media (Ruttig 2017, s. 7).

Det vestlige Zurmat-distriktet er distriktet med høyest tilstedeværelse av opprørere i provinsen. I vintermånedene – fra rundt november 2017 til og med februar 2018 – har distriktet fungert som «safe haven» for opprørere fra andre distrikter og provinser. Opprørere har også brukt Zurmat-distriktet som utgangspunkt for gjennomføring av aksjoner i Dih Yak-distriktet i Ghazni-provinsen. I tråd med konfliktmønsteret i 2017, har Zurmat-distriktet flest registrerte sikkerhetshendelser i provinsen, etterfulgt av Gardez-distriktet. Majoriteten av opprørsaktiviteten er konsentrert langt veinettet i Zurmat-distriktet. Hovedsakelig har hendelsene vært angrep mot ANSF-konvoier og kontrollposter, og i de fleste angrepene har det ikke vært rapportert om sivile ofre. Utsatte veistrekninger er veien fra Zurmat by til Gardez by, samt veien fra Zurmat til Ghazni-provinsen (EASO 2017, s. 2018; Pajhwok Afghan News 2018a; internasjonal kilde, e-post 2018).

⁶ Ifølge Muzhary (2016, s. 3) ved Afghanistan Analysts Network tilhører ofte opprørerne i Zurmat-distriktet Haqqani-nettverket og/eller Mansur-nettverket. Det sistnevnte nettverket har navn etter Nasrullah Mansur. Som Haqqani-nettverket, returnerte Mansur-nettverket til Loya Paktya rundt 2005. Nettverket har hatt høy tilstedeværelse i Zurmat-distriktet og gjennomført operasjoner i naboprovinsene Logar og Ghazni (Giustozzi 2009, s. 78-83).

Veisikkerheten for reisende i provinsen påvirkes også av at opprørere setter opp illegale veisperringer. I løpet av 2018 har det vært rapportert om flere slike hendelser der opprørere stopper biler og søker etter myndighetsansatte og ANSF-personell. Sivile har blitt kidnappet, men personer som ikke har forbindelser til myndighetene blir rapportert å slippe fri. Det har forekommet at enkelte myndighetsansatte har blitt drept etter å ha blitt stoppet i illegale veisperringer. Utover hovedveien fra Gardez by sørover til Zurmat-distriktet, som allerede er nevnt, har hovedveien fra provinshovedstaden Gardez by østover til Chamkani-distriktet vært utsatt (internasjonal kilde, e-post 2018). Opprørere benytter seg også av IEDer utplassert langs veinettet, og nesten 22 prosent av alle sikkerhetshendelsene registrert i 2017 var forårsaket av IEDer (internasjonal organisasjon, e-post 2018). I januar ble eksempelvis en person drept da vedkommendes bil kjørte på en veibombe i Gardez-distriktet (TOLONews 2018a).

I 2017 var Paktya-provinsen åsted for flest gjennomførte luftoperasjoner i den sørøstlige regionen (internasjonal organisasjon, e-post 2018). I 2018 har det også blitt gjennomført luftangrep fra afghanske og internasjonale styrkers side, spesielt i Zurmat-distriktet (The Frontier Post 2018). Luftangrep har blitt brukt for å hindre opprørere i planlegging og gjennomføring av operasjoner i områdene som knytter provinsene Paktya, Ghazni og Logar sammen. Konsentrasjonen av opprørere i Zurmat-distriktet kan medføre høyere sannsynlighet for luftangrep, sammenliknet med øvrige distrikter i provinsen, som igjen kan øke faren for utilsiktede sivile ofre.

Konfliktmønsteret i provinsen har vært preget av målrettede drap som angrepsmetode, med en registrert økning i 2017 (UNAMA & OHCHR 2018, s. 3, 67). Bruken av målrettede drap har fortsatt så langt i 2018, og spesielt ser det ut til at angrepsmetoden benyttes i urbane sentre. Eksempelvis ble en statsansatt drept av en magnetisk bilbombe i Gardez by den 20. januar 2018 (Pajhwok reporter 2018a).

Den 17. april 2018 ble det meldt at afghanske sikkerhetsstyrker hadde gjennomført en klareringsoperasjon og satt en stopper for en av Talibans strategiske forsyningsruter i det østlige distriktet Dand Wa Patan, nær grensen til Pakistan. Denne grusveien⁷ har vært rute for Taliban fra Pakistan og videre inn i provinsene Khost, Logar og Ghazni. Ifølge lokale tjenestemenn vil det bli etablert permanente kontrollposter i området for å sikre at ruten forblir stengt for Taliban (Omari 2018).

Det rapporteres også i Paktya om økt spenning mellom Afghanistan og Pakistan over landegrensen. I både mars og april 2018 har det blitt meldt om sammenstøt mellom afghanske og pakistanske grensestyrker/politi i det østlige Dand Wa Patan-distriktet (Khaama Press 2018a; Omari & Ghubar 2018).

Sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold

I andre halvår 2017 dokumenterte UNAMA 331 sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold i Paktya-provinsen, hvorav 69 ble drept og 262 skadet. Dette er en økning sammenliknet med første halvår av 2017, siden antall sivile ofre dette halvåret var 160, hvorav 47 ble drept og 113 skadet (UNAMA & OHCHR 2017, s. 73; 2018, s. 67).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 491 sivile ofre i Paktya-provinsen, hvorav 116 ble drept og 373 ble skadet. Dette representerte en markant økning på 154 prosent sammenliknet med

⁷ Ruten er også kjent som Enzergai Kando.

2016. Paktya er blant de åtte provinsene i landet som har det høyeste antallet sivile ofre. Det er ingen andre provinser i landet som har hatt en så stor økning i sivile ofre som Paktya, og provinsen har registrert flest sivile ofre i den sørøstlige regionen (UNAMA & OHCHR 2018, s. 67).

Selvmonds- og komplekse angrep forårsaket flest sivile ofre i provinsen, etterfulgt av målrettede drap og bakkekamper. Foruten Kabul, er det kun i Paktya-provinsen at selvmords- og komplekse angrep var hovedårsak til sivile ofre i 2017. I fire av angrepene, ble 51 personer drept og 204 skadet (UNAMA & OHCHR 2018, s. 22, 30, 67).

Internt fordrevne

Ifølge OCHA ble 210 personer fordrevet fra hjemmene sine i Paktya-provinsen i perioden fra 1. desember 2017 til og med 15. april 2018. Det ble registrert 105 fordrevne fra Sayedkaram-distriktet og 105 fordrevne fra Janikhel-distriktet. Alle tok opphold i naboprovinsen Khost, i Khost-distriktet (OCHA 2018).

Paktika

Taliban har stor tilstedeværelse og innflytelse i store deler av Paktika-provinsen. Som beskrevet i temanotatet av 2017, er kildene uenige om hvilke distrikter Taliban kontrollerer og graden av kontroll. Mens US Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (SIGAR) vurderer distriktene Gomal, Omna, Wazakhah og Wormamay som under «insurgent influence»⁸, mener en annen internasjonal kilde at Taliban kun kontrollerer distriktene Dila og Naka (SIGAR 2018, s. 12-13; internasjonal kilde, e-post 2018).

En internasjonal kilde (e-post 2018) peker på at det er relativt få registrerte sikkerhetshendelser i distriktene hvor Taliban har stor innflytelse i provinsen. Afghanske sikkerhetsmyndigheter har normalt liten tilstedeværelse i områder der Taliban er sterkt til stede. Det blir derfor færre væpnede sammenstøt i slike områder, så sant det ikke foregår en klareringsoperasjon.

Konfliktmønster og konfliktnivå

Konfliktnivået i Paktika har i 2017 vært lavere enn i de øvrige provinsene i regionen, med i overkant av 500 registrerte sikkerhetshendelser. Bakkekamper utgjorde majoriteten, 75 prosent, av de registrerte sikkerhetshendelser. IEDer stod for i overkant av 15 prosent (internasjonal organisasjon, e-post 2018).

Som beskrevet i temanotatet av 2017, og på lik linje med naboprovinsen Paktya, er konfliktmønsteret i Paktika preget av småskala-kamper som kun av og til får pressedekning. Thomas Ruttig ved AAN har påpekt underreportering av kamper også i Paktika, og har blant annet vist til hendelsen da Taliban angrep distriktssentret i Gomal-distriktet i midten av august 2017. Kampene pågikk i fire dager før Taliban til slutt trakk seg tilbake (Ruttig 2017, s. 7-8).

Opprørerne har tradisjonelt hatt liten tilstedeværelse i provinshovedstaden Sharan by, og det var i 2017 betydelig færre registrerte sikkerhetshendelser her enn i grensdistriktene Bermel og Gyan (EASO 2017, s. 213). I første kvartal av 2018 har det blitt registrert sikkerhetshendelser

⁸ SIGAR forklarer hva de legger i begrepet «kontroll» i sin rapport (2018, s. 4).

i byen, hvilket kan indikerer at opprørerne har mer fokus på Sharan by enn tidligere. Det har også blitt rapportert at sikkerhetsstyrkene har lyktes i å avverge en del av de planlagte angrepene. I januar 2018 ble eksempelvis en selvmordsbomber stoppet forutfor et angrep på provinsguvernørens hus i Sharan by (Pajhwok 2018).

Majoriteten av opprørsinitierte sikkerhetshendelser forekommer langs en akse fra grensedistriktene Bermel og Gyan i øst og videre til de mer sentralt beliggende distriktene Urgun og Sarrawzah. Konfliktaktiviteten i dette geografiske området reflekterer en lenge etablert opprørsstrategi om å sikre en transittkorridor for opprørsbevegelse og forsyninger fra Pakistan til sentrale områder i den sørøstlige regionen (Landinfo 2017; internasjonal kilde, e-post 2018).

Befolkningen i Paktika har uttrykt bekymring for veisikkerheten i provinsen. I mars 2018 demonstrerte 200 sivile i provinshovedstaden Sharan by, med krav om at myndighetene skulle styrke kontrollen og sikkerhetsrutinene langs veien fra Sharan by til Ghazni-provinsen og til Zurmat-distriktet i Paktya-provinsen (Khoshal 2018a).

Luftangrep gjennomføres av afghanske og internasjonale styrker mot opprørsgruppene og deres stillinger, og nyhetsmedier melder også om tilstedeværelse av ikke-lokale opprørere i distrikter som grenser til Pakistan. Som et resultat av internasjonale styrkers fokus på å bekjempe terrorisme i grenseområdene mellom Pakistan og Afghanistan, har Paktika blitt åsted for luftoperasjoner. I februar 2018 opplyste eksempelvis amerikanske myndigheter å ha drept en høytstående kommandant i den pakistanske gruppen Tehrik-e-Taliban Pakistan (TTP) i en luftoperasjon i det østlige Bermel-distriktet. Det er økt risiko for at sivile i disse områdene utilsikt kan rammes av luftangrep (Khaama Press 2018d, e; Khoshal & Safi 2018).

Sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold

I andre halvår av 2017 dokumenterte UNAMA 70 sivile ofre som følge av konfliktrelatert vold i Paktika-provinsen, hvorav 19 ble drept og 51 skadet. Dette er en nedgang sammenliknet med første halvår av 2017; fra 88 sivile ofre første halvår til 70 i siste halvår (UNAMA & OHCHR 2017, s. 73; 2018, s. 67).

I 2017 som helhet registrerte UNAMA 158 sivile ofre i Paktika-provinsen, hvorav 62 ble drept og 96 skadet. Dette representerte en nedgang på fem prosent sammenliknet med 2016. IEDer forårsaket flest sivile ofre i provinsen, etterfulgt av målrettede drap og bakkekamper (UNAMA & OHCHR 2018, s. 22, 67).

Internt fordrevne

Ifølge OCHA ble 756 personer fordrevet fra hjemmene sine i Paktika-provinsen i perioden fra 1. desember 2017 til og med 15. april 2018 (OCHA 2018). Majoriteten av de fordrevne i provinsen kommer fra Urgun-distriktet (441), og mange (196 personer) har søkt tilflukt intern i distriktet. De øvrige har reist til Sharan-distriktet (105) eller til Khost-provinsen (140) (OCHA 2018).

Det er også blitt fordrevet personer i distriktene Zarghunshahr (84), Gomal (140) og Sarobi (91). Alle disse tok opphold i Sharan-distriktet (OCHA 2018).

Om Landinfos responser

Utlendingsforvaltningens fagenhet for landinformasjon (Landinfo) innhenter og analyserer informasjon om samfunnsforhold og menneskerettigheter i land som Utlendingsdirektoratet (UDI), Utlendingsnemnda (UNE) og Justis- og beredskapsdepartementet har behov for kunnskap om.

Landinfos responser er basert på opplysninger fra nøye utvalgte informasjonskilder, og kan bygge på både skriftlig og muntlig kildemateriale. Opplysningene er behandlet i henhold til [anerkjente kvalitetskriterier for landinformasjon](#) og [Landinfos retningslinjer for kilde- og informasjonsanalyse](#).

En respons er et svar på konkrete spørsmål som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo, og er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema. Responsene er utarbeidet innenfor korte frister, og kildegrunnlaget er ikke alltid like bredt som i våre temanotater.

Landinfo er en faglig uavhengig enhet, og informasjonen som presenteres, kan ikke tas til inntekt for et bestemt syn på hva praksis bør være i utlendingsforvaltningens behandling av søknader. Landinfos responser gir heller ikke uttrykk for norske myndigheters syn på de forhold og land som omtales.

Referanser

Skriftlige kilder

- EASO (2017, desember). *Afghanistan. Security Situation*. Valletta: EASO. Tilgjengelig fra ECOI https://www.ecoi.net/en/file/local/1420598/1226_1514466342_easo-afghanistan-security-situation-2017.pdf [lastet ned 19. april 2018]
- Giustozzi, A. (ed.) (2009). *Decoding the new Taliban*. New York: Colombia University Press.
- Ghubar, G. (2018, 12. april). Ghazni District Retaken After Deadly Attack. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <https://www.toloneews.com/afghanistan/ghazni-district-retaken-after-deadly-attack> [lastet ned 18. april 2018]
- The Frontier Post (2018, 9. mars). 7 gunmen killed in airstrike. *The Frontier Post*. Tilgjengelig fra <https://thefrontierpost.com/7-gunmen-killed-airstrike/> [lastet ned 16. april 2018]
- Haroon, M. (2018a, 6. mars). Explosives-laden Humvee seized, defused in Khost. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/03/06/explosives-laden-humvee-seized-defused-khost> [lastet ned 17. april 2018]
- Haroon, M. (2018b, 21. februar). 10 people suffer casualties in Khost operation. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/21/10-people-suffer-casualties-khost-operation> [lastet ned 17. april 2018]
- Haroon, M. (2018c, 4. mars). Protest as 4 of a family killed in Khost operation. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/03/04/protest-4-family-killed-khost-operation> [lastet ned 17. april 2018]
- Haroon, M. (2018d, 8. februar). 7 members of a family killed in Khost operation. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/02/08/7-members-family-killed-khost-operation> [lastet ned 17. april 2018]
- Khaama Press (2018a, 28. mars). Conflicting reports emerge regarding Pak-Afghan forces clash in Paktia. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/conflicting-reports-emerge-regarding-pak-afghan-forces-clash-in-paktia-04738/> [lastet ned 16. april 2018]
- Khaama Press (2018b, 6. mars). Afghan forces thwart deadly VBIED attack in Khost province. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/afghan-forces-thwart-deadly-vbied-attack-in-khost-province-04586/> [lastet ned 17. april 2018]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen – oppdatering

- Khaama Press (2018c, 14. mars). Afghan forces thwart coordinated car bombing plot in Khost. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/afghan-forces-thwart-coordinated-car-bombing-plot-in-khost-04646/> [lastet ned 19. april 2018]
 - Khaama Press (2018d, 2. mars). Top TTP leader with Al Qaeda links killed in US airstrike in Paktika. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/top-ttp-leader-with-al-qaeda-links-killed-in-us-airstrike-in-paktika-04563/> [lastet ned 17. april 2018]
 - Khaama Press (2018e, 9. januar). Three key members of Taliban group arrested in Paktika province. *Khaama Press*. Tilgjengelig fra <https://www.khaama.com/three-key-members-of-taliban-group-arrested-in-paktika-province-04231/> [lastet ned 18. april 2018]
 - Khoshal, R. K. (2018, 18. mars). Protesters conditionally reopen Paktika-Ghazni road. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/03/18/protesters-conditionally-reopen-paktika-ghazni-road> [lastet ned 18. april 2018]
 - Khoshal, R. K. & Safi, B. (2018, 22. januar). After Kabul attack, US airstrikes kill 63 Taliban in Paktika. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/23/after-kabul-attack-us-airstrikes-kill-63-taliban-paktika> [lastet ned 18. april 2018]
 - Landinfo (2018, 27. november). *Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen*. Oslo: Landinfo. Tilgjengelig fra https://landinfo.no/asset/3638/1/3638_1.pdf [lastet ned 17. april 2018]
 - Maftoon, S. (2018a, 13. mars). Kidnappees to be released soon, Ghazni protestors told. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/03/13/kidnappees-be-released-soon-ghazni-protestors-told> [lastet ned 18. april 2018]
 - Maftoon, S. (2018b, 3. mars). Civilian deaths: Protestors block Kabul-Kandahar road. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/03/03/civilian-deaths-protestors-block-kabul-kandahar-road> [lastet ned 18. april 2018]
 - Maftoon, S. (2018c, 28. mars). Ghaznis struggling with no telecom services at night. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/03/28/ghaznis-struggling-no-telecom-services-night> [lastet ned 18. april 2018]
 - Maftoon, S. (2018d, 31. januar 2018). US airstrike hits Taliban meeting in Ghazni. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/31/us-airstrike-hits-taliban-meeting-ghazni> [lastet ned 18. april 2018]
 - Maftoon, S. (2018e, 13. januar). Taliban out to foment ethnic trouble in Ghazni: Governor. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/13/taliban-out-foment-ethnic-trouble-ghazni-governor> [lastet ned 18. april 2018]
 - Maftoon, S. (2018f, 9. januar). Daesh night letters threaten Qarabagh residents. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/09/daesh-night-letters-threaten-qarabagh-residents> [lastet ned 18. april 2018]
 - Muzhary, F. (2016, 4. mars). The ANSF's Zurmat Operation: Abuses against local civilians. *Afghanistan Analysts Network*. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/the-ansfs-zurmat-operation-abuses-against-local-civilians/> [lastet ned 16. april 2018]
 - OCHA, dvs. UN Office for the Coordination of Humanitarian Affairs (2018). *Afghanistan: Conflict Induced Displacement (as of 15 April 2018)*. Kabul: OCHA. Tilgjengelig fra <https://www.humanitarianresponse.info/en/operations/afghanistan/idps> [lastet ned 15. april 2018]
- Dette er et interaktivt kart. Landinfo hentet informasjon 15. april 2018.
- Omari, A. H. (2018, 17. april). Afghan Forces Cut Taliban's Strategic Supply Route in South-East. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/afghan-forces-cut-taliban%E2%80%99s-strategic-supply-route-south-east> [lastet ned 18. april 2018]
 - Omari, A. H. & Ghubar, G. (2018, 16. april). Security Officials Warn Pakistan Against Cross-Border Incursions. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/security-officials-warn-pakistan-against-cross-border-incursions> [lastet ned 18. april 2018]

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen – oppdatering

- Pajhwok (2018, 9. januar). Bomber shot dead before reaching target in Paktika. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/09/bomber-shot-dead-reaching-target-paktika> [lastet ned 17. april 2018]
- Pajhwok Afghan News (2018, 11. mars). Taliban kill 7 police, briefly hold Paktia post. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/03/11/taliban-kill-7-police-briefly-hold-paktia-post> [lastet ned 16. april 2018]
- Pajhwok reporter (2018a, 20. januar). Paktia blast leaves 1 civilian dead. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/20/paktia-blast-leaves-1-civilian-dead> [lastet ned 16. april 2018]
- RFE/RL, dvs. Radio Free Europe/Radio Liberty (2018, 16. april). Afghanistan Returns Captured, Dead Pakistani Soldiers After Cross-Border Clash. *RFE/RL*. Tilgjengelig fra <https://www.rferl.org/a/several-killed-as-security-forces-clash-along-afghan-pakistan-border/29168849.html> [lastet ned 17. april 2018]
- Roggio, B. (2018, 12. april). Taliban overruns Afghan district, kills governor. *Long War Journal*. Tilgjengelig fra <https://www.longwarjournal.org/archives/2018/04/taliban-overruns-afghan-district-kills-governor.php> [lastet ned 18. april 2018]
- Ruttig, T. (2017, 7. november). The 'Humvee Bomb' Series: The October wave of Taleban attacks in 2017 context. *Afghanistan Analysts Network*. Tilgjengelig fra <https://www.afghanistan-analysts.org/the-humvee-bomb-series-the-october-wave-of-taleban-attacks-in-2017-context/> [lastet ned 16. april 2018]
- SIGAR, dvs. Special Inspector General for Afghanistan Reconstruction (2018, 30. januar). *Amendum to SIGAR's 2018 quarterly report to the United State Congress*. Washington D.C.: SIGAR. Tilgjengelig fra https://www.sigar.mil/pdf/quarterlyreports/Addendum_2018-01-30qr.pdf [lastet ned 18. april 2018]
- Stanikzai, Z., Haroon, M., Maftoon, S., & Wesal, A. (2018, 12. mars). 53 Taliban claimed killed, 28 wounded nationwide. *Pajhwok Afghan News*. Tilgjengelig fra <https://www.pajhwok.com/en/2018/01/20/paktia-blast-leaves-1-civilian-dead> [lastet ned 17. april 2018]
- TOLONews (2018a, 20. januar). One Killed, One Wounded In Paktia Roadside Blast. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/afghanistan/one-killed-one-wounded-paktia-roadside-blast> [lastet ned 16. april 2018]
- TOLONews (2018b, 12. april). Ghazni's District Governor Killed in Taliban Attack. *TOLONews*. Tilgjengelig fra <https://www.tolonews.com/index.php/afghanistan/ghazni%E2%80%99s-district-governor-killed-taliban-attack> [lastet ned 18. april 2018]
- UNAMA & OHCHR, dvs. United Nations Assistance Mission in Afghanistan & United Nations Office of the High Commissioner for Human Rights (2017, juli). *Afghanistan. Midyear Report 2017. Protection of Civilians in Armed Conflict*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/protection_of_civilians_in_armed_conflict_midyear_report_2017_july_2017.pdf [lastet ned 17. april 2018]
- UNAMA & OHCHR (2018, februar). *Afghanistan. Protection of Civilians in Armed Conflict. Annual Report 2017*. Kabul: UNAMA & OHCHR. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/afghanistan_protection_of_civilians_annual_report_2017_final_6_march.pdf [lastet ned 16. april 2018]
- UN Secretary-General (2018, 27 februar). *The situation in Afghanistan and its implications for international peace and security*. New York: UN General Assembly. Tilgjengelig fra https://unama.unmissions.org/sites/default/files/sg_report_on_afghanistan_27_february.pdf [lastet ned 16. april 2018]

Muntlige kilder

- Internasjonal kilde. E-post 2018.
- Internasjonal organisasjon. E-post 2018.

Respons Afghanistan: Sikkerhetssituasjonen i den sørøstlige regionen – oppdatering

© Landinfo 2018

Materialet i denne publikasjonen er omfattet av åndsverklovens bestemmelser. Uten særskilt avtale med Landinfo er enhver eksemplarframstilling og tilgjengeliggjøring bare tillatt i den utstrekning det er hjemlet i lov.